انتباه

اون بش کونده بر نشر اولنور. مستقل مسلمان غزته‌سیدر

صاحب و محرری : ح. یوسف شناسی

آبونه شرائطی :

بولغارستان ایچون سنه‌لکی ۱۰۰ ، آلتی آیلغی ٦٠ لفدر .

خارج « « ۲۰۰ ، « « ۱۰۰ «

آدرس : عثمان پازارنده (انتباه) اداره‌خانه‌سی

نسخه‌سی : ٤ لفدر

مدیر مسئول : بصری

مسلکمزه موافق یازیلر مع‌المنونیه قبول اولنور .

درج ایدیلمین یازیلر اعاده اولونماز .

آبونه بدلی پشیندر .

مکتوبلر باش محرر نامنه کوندرللی وامضار اوقونافلی اوللیدر

в-къ „ИНТИБАХЪ“ (се събуждане)

гр. О.-Пазаръ 1 бр. 4 лева.

برنجی سنه — صایی ٤ | جمعه ۳ شباط ۱۹۲۸ | год. 1 брой 4

عبادت و حکمتی

بز بوندن اولکی مقاله‌لرمزده انسانلرك طبیعتك فوقنده قدرت و قوت صاحبی بر مؤثرك ، بر صانع حکیمك وار اولدیغنی تسلیم ایتدیکنی؛ فقط بوصانع حکیمی یالکز «وار» دیه تسلیم ایتمك کافی اولمادیغنی ، اوکا بالذات اظهار تعظیم و عبودیت ایتمه‌سی لازم اولدیغنی یازمشدق . بو مقاله‌مزده عبادتك نه اولدیغنی و نه کبی حکمتلری محتوی اولدیغنی قیصه‌جه ایضاح ایده‌جکز .

اوت . بز ، مسلمان دینك انسانلر ایچون کوندردیکی حق اساسلری قبول ایدیوز و اینانیوروز ؛ بو حق اساسلره دینمزده عقائد دینیه ده‌نیر. بو اساسلری ، بو فکری عمده‌لری اولدقجه کی محافظه ایدر ، عملی حیاتده بالفعل تطبیق ایدرسه‌ك اعمالمزك دوغرو اولاجقی وفسادندن آزاده اولاجغی شبهه‌سزدر .

دیمك بزه حیاتمزی تنظیم ایده‌جك ، فکری و عملی ضلالتلردن قورتاره‌جق پك یوکسك عقیده‌لر تعلیم ایتمشدرکه بو عقیده‌لر هر دورلو تناقض و بطلاندن منزهدر . بز بو عقیده‌لری محافظه ایدر و اونلرك مقتضاسی اولان افعالی عملی برصورتده ایفا ایده‌جك اولورسه‌ق روحمزی هر دورلو فسادن وقایه ایدرك تزکیه و تهذیب ایتمش اولورز .

هر هانکی بر عقیده خارجی افعال ایله تقیید ایدلدکجه ضعفه و بالنتیجه زواله محکومدر؛ چونکه هر عقیده برفکر، براساسدر. افکارك اعماله تأثیری محقق اولدیغندن محافظه‌سی لزم اولان فکر و عقیده‌لر بهمه‌حال عملی بر صورتده تقویه ایدلمیدر .

هر دینك کندینه مخصوص اساس بر طاقم عقیده‌لری واردر . هر عقیده‌نك محافظه‌سی، ملازمی اولان افعال ایله تقیید ایدیلك صورتیله اولور . بونك ایچون بوتون دینلر عباداتی عملی بر صورتده فرض قیلمشدر .

دیمك عقائد صحیحه‌سنی بینه دیمك تعلیم ایتدیکی طرز و شکلده عباداتمزی ایفا ایتمکله محافظه ایده‌جکز . عبادات دینیه‌یه آرقه‌چویرمکله عقائد دینیه محافظه ایدیلمز. خسته‌لغه مبتلا اولان بر کیمسه دوقتورك ویره‌جکی معالجه‌لر ایله تداوی اولاجغی بیلیور و اینانیور؛ فقط‌دوقتورك توصیه‌سی اوزره معالجه‌یی استعمال ایتمه‌یور . بو خسته‌یه دوقتورك معالجه‌سنه اینانمق شفا و فائده ویرمدیکی کبی یالکز اینانوبده مقتضاسی وجه اوزره عمل ایتمه‌ینار‌ه‌ده قورو بر عقیده ، یالکز بر ایمان فائده ویرمز . حتی نه فکری ، نه‌ده عملی ضلالتلردن قورتولامازلر .

عملی برصورتده عبادت، علوی ونزیه فکر وعقیده‌لرمزی بینه علوی و نزیه افعال ایله نتیجه‌لندیرر و بویله‌لکله‌ده خیرلی ایشلری اهال‌ایتمه‌یوب یعنی‌فکر حالتنده بیراقمایوب همان وجوده کتیرمك ایچون ملکات روحیه‌مزی انکشاف ایتدیرر .

ایمان و عقیده بر طاقم اساسلری قبول ایتمکدن عبارت دکلدر . مسلمانلقده هر عقیده عمل ایله کمال بولور . حیاتده دوغرو افعال وحرکات دوغرو فکر وعقیده‌لرك محصولیدره چونکه افکارك افعاله تأثیری روحیات عالملری طرفندن تثبیت ایدلش بر حقیقتدر . عملدن محروم بر عقیده برفکرك مسلمانلقده ذره قادار قیمت و اهمیتی یوقدر . شو حالده : « الحمدلله مسلمانم ، اعتقادم ضاغلامدر . » دیرده بینه مسلمانلغك احکامنی عملی بر صورتده ایفا ایتمه‌ینلرك مسلمان اولدقلرینه و عقیده‌لرینك صاغلام اولدیغنه اینانمق ظن ایدرسه‌م بر پارچه منطقسزدر .

عبادتلر، قلبمزده طاشیدیغمز خیر وفضیلت مفهوملرینی محافظه و تقویه ایدر ؛ بزی دائما خیر و معالیه سوق ایدر .

ایشله‌مه‌ین دمیر پاس طوتار . خیر وفضیلت اوله‌رق اینانمدیغمز ایشلری یالکز اینانمقله اکتفا ایدرده ایشله‌مز ایسه‌ك ، بو اینانش فائده‌سز اولدیغی کبی کوندن کونه‌ده سونر .

عبادت ، انسانه دائما علوی برموجودیته استناد واعتماد ایتمك حسنی ویررکه بو حس ایله متحسس اولان بر انسان ضرورت و احتیاج ایچرسنده قیوراندیغی زمان او علوی موجودیته اعتماد ایدر و اوکا اعتماد و تسلیمیتی سایه‌سنده متسلی اولور ، بو صورتله‌ده کندینی یأس و فتوردن قورتارمش اولور .

مسلمانلقده عبادته اهمیت ویریلمه‌سنك سر و حکمتی هر دوغرو فکرمزی دوغرو ایشلر ایله تقیید ایتمکلکمزی تعلیم و بونك اهمیتنی آکلاتمق ایچوندر . مسلمان دینك یوکسك عقیده‌لرینك قلوب مؤمنینده محافظه‌سی وحیاتلرنده‌کی انتظامی آنجق عبادت ایتمك سایه‌سنده اولهجقدر . ایشلمه‌سنده مادی و معنوی خیر و فضیلت اولدیغنه اینانوبده اونی ایشله‌مه‌مك یا عطالت ویا حماقتدر . هر حالده مقتضای عقل دکلدر . مع‌التاسف یکرمنجی عصرك بز ساخته مسلمانلری بوکون بو عطالت و حماقتك الك مدهش مرتکبلری اولدیغمزی سویلرسه‌م هیچ‌ده خطا ایتمش اولمام ظن ایدرم .

ح . یوسف شناسی

حقیقی مسلمانلغه صاریلالم

تاریخ بشر تدقیق ایدیله‌جك اولورسه هیچ بر زمان انسانلرك حس تدینden محروم اولارق یاشادقلرینی کوره‌مه‌یز . بو خصیصهٔ روحیه انسانلرده فطریدر ؛ فقط هر بردین انسانلرك روحی احتیاجلرینی تطمین ایده‌مدیکی ایچون حقیقی بر دینه انتساب ایتمك لازمدر . اونکی دینلردن موسوی و دیکر دینلرك حیات و سعادت نامنه یاقدقلری موملر ، انسان قانیله سونمشدی ؛ متردی برزردوشتیلك ایله دیکر دینلر عصرلرجه دوکوشه‌رك ، انسانلغك سسنی بوغمش ، دنیانك الك مسعود کوشه‌لرینی خرابه‌زاره چویرمشدی. اسلامیتدن اول کوندریلن پیغمبرلرك بر قسمی کوچوك بر ساحه‌ده اجرای نفوذ ایتمك ، محدود برعرفانی تلقین ایله‌مك ایچین کلمشدر. دیکر برقسمی‌ده، یالکز بر عرق ویا بر ملت ایچون دکل ، بوتون عالمه پیغمبر اوله‌رق کوندرلمشدر : حضرت محمدك رسالتی کبی . چونکه حضرت محمد بوتون عالمه پیغمبر اوله‌رق کوندرلدیکی کبی دینی‌ده بشریتك جسمانی و روحانی آرزولرینی عادلانه بر صورتده توفیق ایدن بر دیندر .

اسلامیتك ظهوری ، بشریتی اولجه دوشمش اولدیغی کردابلردن چیقاردی ؛ صاپمش اولدیغی تهلکه‌لی یوللردن چویردی . حیاتده تعقیب ایدلمسی لازمکلن عالی دستورلری ویردی . چونکه ، اسلامیت عقل اوزرینه مؤسس بر دین اولدیغی ایچون، دائما عقلی رهبر اتخاذایتمش، ملتی سفالته‌سوق ایدن مضر تلقیناتلری شدتله ذم ایتمشدر . اسلامیت‌که ضعیف روحلره قوت ، متردی سجیه‌لره عزم ، قرانلق ادراکلره آیدینلق سرپدی . مسلمانلغك علوی مفکوره‌لری انسانیته سعادتبخش مرتبه‌لر وعد ایتدیکی ایچون ، ازلده کندیلرینه هدایت‌مقدر اولانلر دین‌اسلام‌ایله‌مشرف‌اولدیلر. اسلامیت آز زمان ایچنده بوتون شعشعه‌سیله کائناتی قاپلادی ؛ آز بر زمان ظرفنده بوتون دنیایه میدان اوقودی . بوکا بناءً بو دینه کیرنلرك اونی یوتون روحیله سودی؛ بوتون وارلغیله قوجاقلادی. اسلامیتی قبول ایتمك خصوصنده قلبلرندن قلبلره برله‌شن یوللر عینی ایمانله صارصیلدی ؛ عینی قوت ، عینی آتشله جوشدی.

تورك کنجنه بر خطابه

قورقما ، یورو ، امیدیسك ملتك !
هر مانعی بیقار ، أزمر همتك .
طوتدیغك یول ترقینك یولودر ،
قلبك ، فکرك أمل ایله دولودر .
سنك عزمك یوکسلده‌جك ملتی ،
محو ایده‌جك جهالتله ذلتی .
یتر آرتق ، بو مذلت ، جهالت ،
سندن آرتق اوزاق اولسون عطالت
یتر آرتق بو حقارت ، رزالت ،
یتر یاهو ، سنده یوقمی حجالت .
یوقمی سنده ای قارداش ، دین دویغوسی !
یتر ذلت ، یتر غفلت اویقوسی .
اویان ! اویان ! بو کیردابدن اوزاقلاش !
ایلرله‌ین ملتله قوش ، یاقلاش .
هر ملتك کنجلردندر رهبری ،
سن‌ده دورما ، هایدی آتیل ایلری ! . .

عثمان پازار

معلم : م. فکری

بو صارصیلیش وجوششله‌درکه اسلامیتك علوی، نزیه امرلرینه رعایت ایدن ایلك مسلمانلر بوتون جهانی عظمتلریله تترتمشلر، الك قوتلی دولتلری کندی حاکمیتلرینه بویون أکدیرمشلردر.

اسلاملرده عسکر اولمق هوسی یالکز بیله‌کلردن چیقان بر قوت دکل ، دماغلردن دوغان بر سطوتدی . قارشولرنده کندیلرینك اوچ پش مثلی قالابالق و هر وجهله مجهز اولان دوشمان عسکرینه قارشی اومدهش اسلام اوردولرینی – ولوکه آز اولسون – بورودن بیله‌ك دکل ، عرفاندی . تام بر قوهٔ معنویه‌یه‌مالك اولمالری حرب‌میدانده بویوك خارقه‌لر، دهشتلی فدا کارلقلر کوسترمه‌لرینه نه مهم برنمایه تشکیل ایدیبوردی!..

ایشته بو دین سایه‌سنده‌درکه اسلاملر پك بویوك برمدنیت تأسیس ایتدیلر. قررن وسطی‌ده اسلام مدنیتی عظمتلی آله‌ولرله پارلامشدی . اوزمان بوتون قرون وسطی امتدادنجه، آوروپا ، سماتك یالکز کونشندن ضیا کورمش؛ فقط مدنیتك مشعله‌سندن نور کورمه‌مشدی . لاکن دنیا یالکز آوروپادن عبارت دکلدر . باربار استیلاسیله غربده سونن مدنیت مشعله‌سنی باشقه بر قطعه‌ده، باشقه بر قوم ألنه آلدی. بوکا باشقه رنکلر و باشقه ضیالر ویردی . بونی یاپان اسلاملردی . اوصیرالرده اسلامیت یالکز یکی بر دین دکل ، یکی بر مدنیت ایدی . بو مدنیت بر عصرده جمعیتلری بربرینه برلشدیردی؛ اقوامی بربرینه قاینا‌تدی ؛ چونکه اسلامیت قوتدن‌قوغمش برمدنیت دکل ، مدنیتدن دوغمش بر قوتدر . بو مدنیت‌که نه یالکز روحلرك فضیلتی ونه یالکز دماغلرك آیدینلغی‌در. اصل مدنیت روحلرك فضیلتیله دماغلرك آیدینلغی آراسنده‌کی آهنکدن دوغار. اسکی اسلاملرك مدنیتی ایشته بویله تام و کامل بر مدنیتدی .

اسلاملرده بویوك عالم ومتفننلرده یتیشدی . دها المأمون زماننده بر درجه‌لك قوسك مساحه‌سندن ارضك جسامتنی حساب ایتمشلردی . « جبر » و « مثلثات » علملرینی میدانه کتیرنلر اسلاملردر . بویوك امام حکمتشناسلرندن «ابوالخازن» فیزیق ، فیزیولوژی ، فوزموغرافیا علملرینك واضعی اولمشدی . هوای نسبتینك کثافتنی و قاچ کیلومترو اولدیغنی کشف ایدن او ایدی . بعض غرب عالملری بو علملرك کشفی کندیلرینه نسبت ایدرلرسه‌ده بو دوغرو دکلدر .

— مابعدی وار —

شمنی مکتب نواب مداوملرندن :

ح . اسلام رشدی

« کویلرده اصول تدریس » سرلوحه‌لی ایلك مقاله‌یه جواب

افندم ، هنوز انتشاره باشلایان « انتباه » غزته‌سنك برنجی نسخه‌سنده‌کی کویلرده اصول تدریس و معلملر حقنده یازیلان سطر نظردقتمی جلب‌ایتدیکندن جاهل قلمم ایله بنده برقاچ سوز یازمغی مناسب کوردم .

کویلرده‌اصول تدریس حقنده یازی یازان محرر کندیسیده دارالمعلمین مأذونی اولمالیدرکه رشدی مأذونی اولان‌معلملری هیچ مثابه‌سنه ایندیره‌یور . بکا قالیرسه بو دوغرو بر کیفیت دکلدر . فی‌الحقیقه شمنیده دارالمعلمینك بوم کشاندن بری کزیده برقاچ افندی یتیشدی. فقط بوندن پك آزدر . سوزك کلدوغروسی دنیاده‌هرشیئك برمستثناسی اولدیغی کبی هرایکی فیض اوجاغندن‌ده مستفیض اولان افندیلرك آراسنده‌ده‌بر استثنائیلك اولسه کرکدر. اسملرینی یازمق ایسته‌مه‌دیکم برچوق دارالمعلمین مأذونلری بیلیرم‌که بوکون دوغرو اولان ایکی سطر یازی یازمقدن عاجزدر . رشدی‌مأذونی اولمقله برابر برچوق افندیلر، تجربه دیده معلملر طانیرم‌که دارالمعلمین‌دن علی‌الاعلی شهادتنامه‌یم وار دیه غرورلانان افندیلره سنه‌لر سنه‌سی درس اوقومق اقتدارینی حائزدر. هرحالده انسانلر تحصیلده اولسون، تجارتده اولسون صنعتده اولسون ذکا و استعدادیرینه کوره صاحب اختصاص اولهبیلیرلر. بوکا بناءً درکه یالکز دارالمعلمین مأذونی افندیلرك وظیفه ارباب کورمك دوغرو اولاماز . کویلرده اصول تدریس حقنده اك برنجی دوشونیله‌جك نقطه کویلره معلم اولان افندیلرك کویلولرك احوال روحیه‌لرینه تمامیله واقف اولان کیمسه‌لرك معلم اولماسی لازمدر. چونکه یکی اصول ده‌نیجه تویلری اورپه‌رك کویلی‌یه افندینك بریسی معلم اولیبور . ذاتاً کندیسیده اوقومق بیلمه‌دیکی ایچون برنجی قلم اولهرق قرآنك اوقوماسنه اعتراض ایدیبور . ایشته اصل فورطنه اولا بورادن قوپیور . شاید بورالرینی دوشونور، مدبرانه‌حرکت‌ایدر افندیلر کویلره معلم‌اولسه‌لردی. شیمدی‌یه‌قادار دیکر ملتلر کبی یوزه‌یوز یزده کوی‌مکتبلرینی یولونه قویاردق . کوی مکتبلرینك بوقادار کری‌یه قالمالرینك باشلیجه سببلرندن بری‌ده کویلولری لایقیله اداره‌دن عاجز معلملر یوزوندندر . کویلولر عمومیت اعتباریله جاهل اولمقله برابر غایت صاف بر وجدانه مالکدرلر . ایجابنده برفدا کارلقدن کرنی قالمادقلرینی جوق دفعه‌لرده فعلاً کوسترمشلردر .

خلاصه دیه‌بیلیرم‌که کوی مکتبلرنده اصول تدریسی بولونه قویمازدن اول کویلره معلم اولهجق افندیلری بوله قویسه‌ق رها دوغرو حرکت ایتمش اولور و همده اصول تدریسی بلا مانعه بولونه قویاردق صانیرم. یوقسه کویلرده اصول تدریس مسئله‌سنه کلنجه : سن رشدی مأذونی یاخود دارالمعلمین مأذونی ایمشسك کوی اهالیسنه سانتیم ایتمز . ایسترسه‌ك (کمبریج) دارالفنونندن مأذون اول . اونلرله یاشامه‌نك احوالنه واقف دکلسه‌ك سن قیامته قادار غزته شتونلرنده دیدینیر ، اونلرده جهالت دریاسنده چالقانیر کیدر والسلام .

حافظ محمد آرابه‌جی

انتباه — فکریکزه تمامیله اشتراك ایتمه‌یورز . مقصدمز قسماً تخریب ایدلمشدر. کله‌جك نسخه‌مزده جوابمزی یازاجغز .

مکتوبلر :

افندم ، مشغلهم جوق . یکی بر شی یازمغه وقتم یوق ؛ فقط مادامکه اصرار ایدیبورسکز. اسکیدن استماح ایتدیکم بر مکتوب یوللایورم . بکنمیرسه‌کز باصارسکز . مکتوب شودر :

حضرت ؛

مکتوبکزی اوقودم . خواجه‌لغك باتاجغی اندیشه‌سیله

اوغلكزى مدرسه‌يه يوللامقدن واز كچمشسك . «اوغلومك استقبالنى‌ده محو ايتمه‌يم . بر أودن برقربان يتر » ديبورسك. سزك أودن قربان اولان كيمدر ؟ شيمدى‌يه قادار هيچ ايشيتمه‌مشدم : بابا كز ، ده‌ده‌كز ، ذات عاليكز هپ خواجه‌لقدن كچيندكز . هله سز صاريغى آتمازدن أول دها مسعود ايديكز . صاريغى آتديغكز كون اطرافكزده اولان فسليلر كبى همان رفاهه ايره‌جكم ظن ايديورديكز . بن سزه دها او وقت ايش سرپوشده دكل ، اونى لابس اولان قفاده‌در ، ديمشدم ، اوندن صوكره سز برچوق شيلردن محروم اولديكز! يتيشديرديككز طلبه كنج و خاليشقان اولديغى ايچون سزى قات قات كديلر . آلكزدن معلملكى‌ده آلديلر . او صيرا صاريغكز اولسه‌يدى بلكه بر يره امام اولورده كچينيردينكز . كاتب اولغه قالقديكز ، فقط عكسيلك . معيته كيرديككز مفتى‌ده آنجق سزك كبى مبيض اولديغى ايچون بجره‌مه‌ديكز . سزى تأمين ايدرمكه بو تحصيل و قفا ايله شاپقه‌ده كيسه‌كز بوندن دها آيى جيفه‌مزسكز ؛ احتمال دها بدتر بر حاله دوشرسكز . آ كلاشيليورياء ، سزى قربان ايدن دماغكزدر .

قربان ؛ بيلديكنى‌اى بيلوب اونى نشر خصوصنده كيمسه‌نك لوم وشتمندن قورقمايارق اوغراشان و اواوغورده دردله‌نوب أولن ويا اولديريلن كيمسه‌در . بويله‌لرى اولز . تاريخده و قلوب مسلمينده ياشار : « ولا تقولوا لمن يقتل فى سبيل الله اموات بل احياء ولاكن لاتشعرون »

سز خواجه‌لغك آتيسنى قارانلق كورويورسكز . — بهانه يوق . بو خصوصه‌كى قصر نظركز بجه مسلمدر . — بالعكس خواجه‌لق شيمدن صوكرا بارلاياجق . چونكه علوم اسلاميه‌نك اهميت و عظمتى كيتدكجه آرتيور . بوكون مصرده عربستانده ، هندستانده ميليونلرله علوم اسلاميه‌طلبه‌سى وار . هم بونلر دها عصرى بر صورتده چاليشيورلر ، عصرك فنونى ايله‌ده تجهزه اوغراشيورلر . سن « خواجه‌لغى قالدريورلر » ديبورسك ؛ اونلر : « المرء عدو لما جهله » انسان بيلمديكنه دوشمنسر ، ضرب‌مثلى حكمنجه و كندى طبيتلرى اقتضاسى اويله اوغراشيورلرسه بريكيلردە : « المرء حريص لما منع » انسان منع اولوندينى شيئه حريصدر . دستورينه كوره حركت ايديورلر . سنك سويله‌دكلرك بوكونه مخصوص دكل عصرلرده دنيرى دوام ايده‌كلن شيلردر . هانكى پيغمبرى آلقيشله قبول ايتديلركه ورثه‌سنى‌ده اويله استقبال ايتسونلر !..

هر عصرده نمرودلر ، فرعونلر ، ابو جهللر بولوندى . و بولونه‌جق . هنر اونلره قارشى كوكس كره‌جك آدم يتيشديرمكدر .

بو مسلك ، مسلك ارشاددر . بوكا بول بول قارنى دريورمق ايچون كيرنلرك قيمتى قارنندن چيقانله مساويدر . بش عصر صوكراقيمتلرى آرتان غزاليلرقازيتلرينه طاش باغلايان اعاظمدر . غزالى (احيا) نامنده‌كى كتابنى نظاميه مدرسه‌سنك باش مدرسلكنى تركله شامده انزواكاه خصوصيه‌سنده يازمشدر .

خواجه كنديسنى امر بالمعروف ، نهى عن المنكر ايچون من طرف الله مأمور بيلمنه‌ليدر . هركسه « ايوالله! » ده‌ين ويا او خلقده اولان كيمسه‌لرك بو مسلكده هيچ ايشى يوق . آچ اولديرلمكدن قورقارق بر كوشه‌يه چكيليويرسه‌ك يينه اوله‌جكسك ؛ فقط بو اولومله او اولوم آراسنده طاغلر وار .

تحصيل رزق ايچون دينى اولديرمك ايسته‌ينلرك پشنه دوشرسه‌ك اصحاب جهنمك قطميرندن باشقه بر شى دكلسك ! حضرت على رضى الله عنه بر قصيده‌سنده : « أتطلب رزق الله من عند غير » الابيات .. « اللهك ويره‌جكى رزقى باشقه‌لرندمى ايسته‌يورسك ؟ ايشك صوكندن ، عمرك خاتمه‌سندن قورقيوب امين اولويورسك . بر كافر ، مشرك ، صراف سنك رزقكه كفيل اولسه قناعت ايدوب راضى اولورسك. حقك : « وما من دابة فى الارض الا على الله رزقها » فرمانيله كفالتنه راضى اولمايورسك. سن چاليش! حق رزقكى يارادير ، تكفل ايتمشدر. بويله ايكن بوكا راضى اولمايورسك. نه عجيب ، نه قبيح اعتقادك ، نه فاسد ادراكك وار؟!. كويا سن قرآنى تصديق وحقه ايمان ايتمه‌ين آدم كبى‌سك . قلبكده ايمانك وارسه‌ده ضعيف و يقينك زواله وارمش ، مذهب حقدن اوزاق اولمشسك.» ديبورله حقكزده سويلنمش كبى‌در .

بوكون آزيجق صيقينتى‌يه دوچار اولمشكز . كنديكزى قربان ظن ايديورسكز . اوزريكزده كورونن نعمتلر هپ خواجه مقدلككزك محصوليدر . يكى مقدلككزك محصولى هنوز كورونمه‌يور .

خاطركده‌ميدر بيلمم .... تاريخنده تصادفاً طوپلانمش اولان خواجه افنديلره دينك محافظه‌سى حقنده‌كى فكرلرينى صورمش و جوابلرينى يازدقدن صوكرا آتى‌ده‌كى ملاحظاتى شويله‌جه خلاصه ايتمشدم : خواجه‌لرمز شيمدى‌يه قادار بويله شيلرله علاقه‌دار اولمامشلر ، بن بو مسلكك باتاجغنه اينانمغه باشلادم ؛ بوكا آجيام: فقط بونكله برابر جانمزدن عزيز اولان ديمزى‌ده باتيره‌جقلر . آمان يارب !.. سن امت محمده عقللر ويرا .. مباركلر فردى برصورتده (اوده كندى منفعتلرى اطرفنده چاليشمغه آليشمشلر ، قوجه بر دين كوزلرى اوكنده‌امحا ايديليوردە تويلرى بيله‌اورپه‌رمه‌يور!.. سؤاللريمه چوق كسيك و روحسز جوابلر ويرييورلر. كيميسى غزته‌لرله نشرياته ميال ، بعضيسى بوكا غير طرفدار. الحاصل بو دينك حمايه‌سى طوغرودن طوغرويه الله قالمشدر . بنى اسرائيللك ديديكى كبى : « وارسن ربكله برلكده عمالقه‌يى قوغ ، اوندن صوكرا بزده اورايه‌يرله‌شهلم» ديمك ايسته‌يورلر. الله تعالى‌نك: « اوغراشك، بنده نصرت ايده‌جكم.» وعدينى اونوديييورلر. شيمدى بر مهدى چيقوبده بو ايشلرى يولونه قويسه هپسى شيخ الاسلام اولمغه حاضر . ايچلرنده حسن نيت صاحبلرى‌ده وار ؛ فقط عزمسز ، اراده‌سز ، اراده‌سز نيتنك نه اهميتى اولور ؟!. ايشته بزدن يتيشمن اولاددە آنجق بويله اوله‌بيلير . كيجه كوندوز مدرسه‌ده اوقويغنه بيك كره لعنت ايدن بر بابانك اوغلى پاره‌دن باشقه نيه طاپار ؟!..

« زنكين اولمش هيچ بر خواجه يوق » ديبورسك . سن خواجه‌لغى تجارلقمى ظن ايديورسك ؟ احكام الهيه‌يى اوجوز اوجوز صاتانلر بيله زنكين اولمايورلر. بو مسلكك مكافاتى سعادت اخرويه‌در . سعادت عاجله‌يى ايسترسه‌ك تجارته قوش ! اللهه ايصمارلادق ، يينه يازيشيرز .

مستنصى : معتكف

(دلى اورمان) رفيقمزدن بر استيضاح

٢٠ كانون ثانى ١٩٢٨ تاريخلى نسخه‌كزده : « بزم باشقه يرده‌كى انتباه ايله آلوب ويره‌جكمز اولماديغى كبى اولامازده . چونكه ديكمز . نصل ديكسون‌كه بز ايلرى ، اونلر كرى كيتمك ايسته‌يورلر . » ديبورسكز . بورادە « باشقه يرده‌كى انتباه » سوزى ايله ناشرى بولونديغمز « انتباه » غزته‌سنى قصد ايتديككز آكلاشيليور. اكر مقصديكز انتباه غزته‌سى ايسه اونك كرى كيتديكنى هانكى مقاله‌سنك هانكى سوزندن آكلاديكز ؟ بونى لطفاً مفصل اوله‌رق ايضاح ايتمليسكز .

ينه عينى غزته‌كزده قره آغاج كوينده اسماعيل خواجه اسمنده‌كى ذاته يازديغكز سطرلر ميانده « بوكنجلك آرتق سزه اويوبده ديز پارالايماز .. » سوزو ايله‌ده نه قصد ايتديككزى آچيق اوله‌رق ايضاح ايتمه‌كزى طلب ايدرز .

سزه شوراسنى‌ده عرض ايتمك ايسته‌يورزكه غزته جيلقدن غايه ملته رهبرلك ايتمك ، بيلمدكلرينى بيلديرمك و سويهٔ علميه‌لرينى يوكسلتمكدر. بو غايه ايله نشر اولونان غزته‌لرمز ديدى قودى‌يه آلت اولماملىدر . خطالرمزى علم مناظره قواعدينه توفيقاً ياياجغمز علمى مباحثه‌لرله تصحيح ايتملى‌يز . بونك ايچون ايضاحاتكزى طلب ايتديكمز مسئله‌لرده ايشى ديدى قودى‌يه دوكمه‌دن علمى برصورتده جوابكزه منتظرز.

شوراسنى‌ده اونوتماملىسكزكه ايضاحات ويررکن مطالعاتكز علملردن هانكى علمه استناد ايدرسه او علمك مثبت قواعديله فكرلريكزك دوغرولغنى اثبات ايدرسكز . معلوميا بوكون بو قادار فضله تشعب ايدن علملر اساساً بش اصلدن انشعاب ايتمشدر: اونلرده علوم شرعيه، علوم طبيعيه، علوم رياضيه ، علوم عقليه ، علوم ادبيه‌در . بونلرك هر بررلرينك‌ده شعباتى واردر . ديمك ايسترزكه مطالعاتكز بو علملردن و ياخود شعباتندن برينك مثبت قواعدينه استناد ايتسون ، بو صورتله‌ده شايان مسموع اولسون . شايد بو علملرك قواعدينه استناد ايتمه‌يوبده كندى عقلكزه ايله دعواكزى اثبات ايتمكه قالقارسه‌كز ادلهٔ عقليه‌يه مراجعت ايتمش اولورسكز . بر مسئله‌ده عقلاً حقيقته وصول ايچون ايكى طريق واردر . برنجيسى كلدن جزئى ادراك ايتمك ايچون عقلك تعقيب ايده‌جكى طريق‌در. بو طريقه «طريق استقرا» ده‌نير. بو طريقك كنديته مخصوص برطاقم شرائط و اشكالى واردركه بو طريق ايله عقلاً حقيقته واصل اولمق ايچون بو اشكالى بيلمك و شرائطنه رعايت ايتمك لازمدر . عكس تقديرده درميان ايديلن مطالعات فاسددر .

ايكنجى طريقده « طريق ارتقا »دركه بونده جزدن كله كيديلير. بونك‌ده كذا كنديته مخصوص شرائطى واردر. بو طريق ايله عقلاً حقيقته وصول ايچون يينه بو طريقك شرائطنه رعايت لزمدر. رعايت ايدلمه‌يرك سرد ايديلن افكار عندى و وهمى اولور . بويله عندى و وهمى افكار فاسده ايله اثبات ايديلمكه چاليشيلان دعوالر اهل علم نظرنده مردوددر.

ايشته بز طلب ايتديكمز ايضاحاتكزده سزدن بو شرائطه رعايت ايديلمرك ترتيب ايديلمش بر طاقم افكار و ايضاحات طلب ايديورزكه جواب ويرمكه ديكسون و بو صورتله‌ده آرامزده صميمى برمناقشه جريان ايتسون و « بارقهٔ حقيقت مصادمهٔ افكاردن چفار » سوزونك علوى مدلولى تحقق ايتسون . او وقت بزده شايد خطا ايدرك ـ ديديككز كبى ـ كرى‌يه دوغرو كيدرسه‌ك ، او يولدن دونر ، سزكله برابر بزده ايلرى كيده‌رز . شمديلك بو قادارله اكتفا ايدر ، ديدى قودى‌يه صاپمامق شرطيله هرهانكى برمسئلهٔ علميه‌ده مناقشه‌يه حاضر اولديغمزى وبالاده‌كى مسئله‌لره طلب ايتديكمز ايضاحاتكزه منتظر بولونديغمزى بيان ايدرز عزيز مسلكداش .

مقررات مهمه

باش‌مفتى انتخابى مناسبتيله ٢٥ كانون اول ١٩٢٧ تاريخنده صوفيه‌ده طوپلانان مفتى و مفتى وكيللرينك قسم اعظمى انتخابى متعاقب باش مفتيلكده اجتماع ايدوب ادارى ، شرعى بعض خصوصات حقنده مداولهٔ افكارده بولوندقدن صوكرا آتى الذكر نقاطك مفتيلكلرجه نظر دقت و اهميتدن دور طوتولمامسنى متفقاً قراره آلمشلردر:

١ — بولغارستان معارف قانونينك (٣٦٤) نجى ماده‌سيله سنجاق مفتيلكلرينه ويريلن صلاحيته بناءً مكاتب اسلاميه‌نك تفتيشنه اهميت ويرلمسى ، نفوس اسلاميه‌سى كثيف اولان يرلرده امور تفتيشيه‌يى مفتى‌نامنه ايفاييه تخصيصاتى محلى جماعت بودجه‌سندن تأمين ايدلمك اوزره برمفتش تعيينه چاليشيلماسى، علوم دينيه وقرآن معلملرينك عائد اولديغى مفتيلكده اهليت واقتدارى ثابت اولان وياخود مكتب نوابدن مأذون بولونان معلملردن اولماسيچون مقام عائدينه مراجعتله تعميماً بيان ايدلمسى .

٢ — محاكم شرعيه‌لرده تعقيب ايديلن معامله و اصولك توحيدى . حجج و اعلامات شرعيه‌نك يك نسق اولماسى و دعوا ضبطلرينه طرفينك افاده‌لرى زيرينه امضا ايتمسى وايتديرلمسى ، حصم جاهدله اثبات وراثت اصولنك تركهٔ سريه و علنيه‌نك قالديرلماسى ، بر زمانلرده اولديغى كبى محله شهادتنامه‌سيله ايكى مخبر عادلك اخباريله اكتفا اولونماسى ، تقدير نفقه‌ده حجت تاريخنك دكل مراجعت تاريخنك و مهرينك ثبوتنده اذننامه‌لرده‌كى قيود صريحه‌نك معتبر طانماسى ، اذننامه‌لرك تركچه و بولغارجه اولماسى و مهرينك كفالته ربط و اذننامه‌لرك ظهرينه كفيله امضا ايتديرلمسى ، عقد نكاحلرك مفتى و ياخود عقدك اجراسنه مأذون قيلديغى نائبى حضوريله اجرا اولونماسى .

مابعدى وار

« عثمان پازار » حوادثى

عثمان پازار قصبه‌سنك تورك اداره‌سندن قورتولماسنك اللنجى سنهٔ دوريه‌سى مناسبتيله قصبه‌ده ٢٨ كانون ثانيده غايت پارلاق تظاهرات اجرا ايدلمشدر .

§ عثمان‌پازار قصبه‌سنك محترم و غيور كنجلرى مدير مسئولر بصرى افنديتك تحت رياستنده عثمان پازار تورك مكتبى فقير طلبه‌لرى منفعتنه اولمق اوزره ١٨ كانون ثانى ١٩٢٨ كيجه‌سى قصبه‌مزك تياترو صالونىنده بر تياترو ويردياو و فقير طلبه‌لرمزه (٥٤٤٠) فرانق اهدا ايتديلر . بز اسلاميتك محتاجلره ياردىم ايدنلره وعد ايتديكى اجره‌نائليتلرندن دولايى بو محترم كنجلرى تبريك و تعزيز ايله‌رز. وار اولسون بويله حميتلى كنجلر !..

§ عثمان پازار بلديه‌سى اعضاسى ١٦ كانون ثانى ١٩٢٨ تاريخنده‌عقد اجتماعيه ١٩٢٨ — ١٩٢٩ سنهٔ ماليه‌سى بودجه‌سنده عثمان‌پازار مكاتب اسلاميه‌سنه اعانه اوله‌رق ٩٤٣٠٠ لوايى بلديه بودجه‌سنه قويمشلر و تصديق ايتمشلردر .

مؤسف بر ارتحال

٢٦ كانون ثانى سنه ١٩٢٦ پنجشنبه كونى آ قشامى ساعت آلاتورقه‌يارىمده زشتوى قضاسى ويرزيل قريه‌سى اهالئ محترمه‌سندن حافظ مصطفى بن ابراهيم افندى مبتلا اولديغى كوكس خسته‌لغندن قورتولمايه‌جغنى آكلادقده اوغللرينى يانينه دعوت ايدوب اوزون بويلى نصايح و وصيتلردن صوكره روحنى حقه تسليم ايله ارتحال داربقا بويورمشدر .

مرحوم بوتون عمرينى ناموس وشرفله كيرمش . يوكسك اخلاق و سجيه صاحبى بر مرد عاليجناب اولديغندن ارتحالى زشتوى قضاسى اهاليسى ايچون برضياع‌در. جنازه‌مراسمنده كويمز و اطراف كويلر اهاليسى ايله كويمز مكتب طلبه‌سندن متشكل برجم غفير حاضر بولونمشدر . جناب حق رحمت و عائلهٔ كدرديده‌سنه صبرجميل احسان ايتسون .

ويرزيل قريه‌سى اهاليسى نامنه
معلم خليل بارالى

كوى مكتبلرنده اصول تدريس

— ٤ —

ايكنجى قورص ايچون تورتكه درسندن سسسز وظيفه‌لر :

١ — قرائت كتابلرندن سسسز اوقومق .
٢ — دفترلرينه مركب جمله‌لر يازمق .
٣ — دها اوزونجه اولان بعض منظوم پارچه‌لرى سسسز أزبرله‌مك .
٤ — ويريلن سؤاللره تحريرى اولارق جواب ويرمك.
٥ — ايسته‌ينلن قواعد درس ايچون بر طاقم جمله‌لر ترتيب ايتمك .
٦ — اوكرنمش اولدقلرى قرائت پارچه‌سنى خلاصه اولارق يازمق .
٧ — بر شى حقنده معلم طرفندن ويريلن سؤاللره جواب يازمق .
٨ — تنزه زمانلرينه عائد و ياخود بر فاجعه‌لى وقعه‌يى وياخود بر لوحه اوزرينه كتابت يازمالرى .
٩ — بعض عربجه و ياخود يازماسى دها زورجه اولان كلمه‌لرى اونوتمامق ايچون دفترلرينه تكرار تكرار يازمق .
١٠ — معلم طرفندن تخته‌يه بعض كلمه‌لر يازيلوب طلبه‌لر طرفندن مناسب باشقه كلمه‌لرله بر جمله حالنه قويمق كبى .

ايكنجى قورصده حساب درسندن سسسز وظيفه‌لر

١ — ١٠٠٠ دن بر مليونه قادار اولان رقملرى يازمق.
٢ — عقلدن حسابلامق .
٣ — قره‌تخته‌يه يازيلان عمليات‌لره تحريرى جواب ويرمك.
٤ — اوكرنمش اولدقلرى اوچلوله عائد اضعافى واجزاسنى دفترلرينه يازمق .
٥ — دفترلرينه كراتى يازمق .
٦ — روبجه رقملرى يوزه قادار يازمق .
٧ — ويريلن بر قاچ مسئله‌يى دفترلرنده حل ايتمك .
٨ — طلبه‌لرك كنديلرى بعض اوفاق مسئله‌لر ترتيب ايدرك حل ايتملرى .
٩ — حساب كتابلرندن دفترلرينه مسئله‌لر يازوب حل ايتمه‌لرى .

ايكنجى قورصده معلومات وطنيه‌دن سسسز وظيفه‌لر

١ — كتابلرندن سسسز بر صورتده اوقومق .
٢ — تاريخى وقعه‌لرى يازمق .
٣ — دره‌لر ، آطه‌لر، كوللر وسائره دفترلرينه چيزمك.
٤ — طلبه كنديدوغديغى يرى بوتون مهمجه نقطه‌لريله برابر چيزمك .
٥ — بولغارستانى چيزمك: باشليجه بالقانلرى، دره‌لرى، خطلرى و قصبه‌لرى ...
٦ — تاريخى بر طاقم اشيانى رسم ايتمك : تاج ، اوق ، قالقان و سائره‌نك رسملرينى چيزمك كبى .
٧ — تاريخى وقعه‌لر اوقومق .
٨ — پاپيلان تنزهلر ايچون كتابت درسى يازمق .

ايكنجى قورصده تطبيقى هندسه درسندن سسسز وظيفه‌لر :

١ — چشيد چيزكيلر، خطلر، زاويه‌لر وشكللر چيزمك.
٢ — خطلرى بربرينه برلشديرمرك اشكال هندسيه‌يى ترسيم ايتمك .

يوقاريده مختصر بر صورتده ايضاح ايتديكمز سسسز وظيفه‌لردن پك طبيعى اولارق آكلاشيليركه بو سسسز اولان وظيفه‌لر بر كوى معلمى ايچون پك بويوك بر ياردمدر . بو ويريله‌جك اولان سسسز وظيفه‌لر يا دها اول تخته‌يه يازيلش اولمالى، ياخوددە ساعت آوالرنده معلم ويره‌جك سسسز وظيفه‌لرينى تخته‌يه يازمالىدر . ديكر مشغول اولاجق قورصه ايسه ساعت باشنده ويرملىدر .

معلم بو وظيفه‌لرده نه كبى حركت ايده‌جكنى دها كيجه‌دن يارينكى درس ايچون خط حركتنى چيزمليدر .

سسسز وظيفه‌لردن بر ثمره حاصل ايتمك ايچون هم معلم و همده طلبه‌لر بو وظيفه‌لرله جدى بر صورتده علاقه‌دار اولمالىدرلر. شايد بونى بر اوبونجاقدن عبارت اوله‌رق صايارلرسه چاليشمالرى بوشنه كيدر. بونكله برابر بو ويريلن سسسز وظيفه‌لر معلم طرفندن ياعينى درسده وياخود ديكر ساعتلرده تصحيح ايدلمليدر .

— مابعدى وار —

Шумень, Печатница „ТЕРЕКИИ" 4 — 1928 г.